

Linda Birkedal

046-356402

linda.birkedal@lund.se

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Energiplan för Lunds kommun

Sammanfattning

Kommunstyrelsens arbetsutskott skickade i januari 2019 *Energiplan för Lunds kommun, med åtgärder 2019-2026* på remiss till 31 instanser, däribland berörda nämnder, bolag och grannkommuner. Planen syftar till en långsiktigt hållbar energiförsörjning i kommunen. Remissinstanserna ombads särskilt att lämna synpunkter på föreslagna åtgärder samt bedöma ekonomiska konsekvenser av de föreslagna åtgärderna.

Totalt har 17 svar med synpunkter kommit in, medan 4 svarar att de avstår från att lämna synpunkter. Dessutom har synpunkter lämnats vid ett remissmöte

I stort är de svarande positiva till energiplanen. Flera förbättringsförslag från remissinstanserna har inarbetats i energiplanen, bland annat har relationen till fysisk planering förtydligats och åtgärderna sorterats för att följa prioriteringsordningen enligt energitrappan. Dessutom har ett nytt mål om energiförsörjning lagts till.

Endast ett fåtal kommentarer rörande ekonomiska konsekvenser har lämnats, och gemensamt för dem är att planens antagande inte får omedelbar budgetpåverkan. Kraftringen framhåller att genomförandet av några åtgärder måste utformas i relation till lönsamhetskrav.

Kommunfullmäktige föreslås att anta Energiplan för Lunds kommun, med åtgärder 2019-2026.

Beslutsunderlag

Kommunkontorets tjänsteskrivelse den 16 september 2019 dnr KS 2017/0322

Energiplan för Lunds kommun den 19 augusti 2019

Miljökonsekvensanalys den 1 augusti 2019

Inkomna yttranden över Lunds energiplan 2019-09-16

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beslut den 14 januari 2019, § 6 dnr KS 2017/0322

2019-09-16

Diarienummer

KS 2017/0322

Barnets bästa

Energianvändning har påverkan på barns hälsa. Val av drivmedel vid transporter har effekter på luftkvaliteten, som barn och foster är extra känsliga för. Dagens barn kommer i högre grad än dagens vuxna att drabbas av de pågående klimatförändringarna. Enligt UNICEF kommer översvämningar, torka, värmeböljor och andra extrema väderhändelser som väntas i spåren av en höjd global medeltemperatur att få svårare konsekvenser för barn än för vuxna. Energiplanen har utformats för att minska barns utsatthet för luftföroreningar, klimatförändringar, buller och annan negativ miljöpåverkan från energianvändning.

Unga i Lund anser också att miljö- och klimat bör prioriteras högt. När Lunds ungdomsombud under våren frågade drygt 3500 ungdomar i Lunds kommun vilken av 18 frågor som borde prioriteras högst kom miljö och klimat (499 röster) på andra plats efter rasism (574 röster).

Ärendet

Energiplanen ska uppfylla lagkravet om att varje kommun ska ha en aktuell plan för tillförsel, distribution och användning av energi. Den ska främja hushållningen med energi och bidra till att uppfylla målen i kommunens miljöprogram LundaEko, särskilt klimatmålet. Den ska också bidra till energisystemet i Lund är robust inför pågående och kommande klimatförändringar. Planen syftar till en långsiktigt hållbar energiförsörjning i kommunen.

Planen innehåller mål och principer som ska vara styrande för kommunens förvaltningar och bolag i arbetet med energifrågor. Den innehåller också en nulägesbeskrivning av energisystemet och dess påverkan på klimatet. Baserat på nulägesbeskrivningen, mål och principer sammanfattas kommunens prioriteringar för säker och tillräcklig energitillförsel med låg miljöpåverkan. Dessa prioriteringar konkretiseras i 42 åtgärder fördelade på fyra delområden. För varje åtgärd finns en tidplan och ansvariga nämnder och styrelser finns utpekade.

Energiplanens relation till andra kommunala styrdokument beskrivs i planens inledning. Bland annat sätter översiktsplanen, som beskriver den planerade fysiska utvecklingen i kommunen för flera decennier framåt, tydliga ramar för energiplanen. De mål som finns i kommunens miljöprogram LundaEko är styrande för energiplanen. Flera andra planer samverkar med energiplanen, däribland avfallsplanen och LundaMaTs, som fokuserar på ett hållbart transportsystem.

2019-09-16

Diarienummer

KS 2017/0322

Till energiplanen finns en bilaga som sammanfattar hur energiplanen förhåller sig till de globala målen, de nationella miljö kvalitetsmålen och klimatmål på regional, nationell och internationell nivå.

Remiss

Kommunstyrelsens arbetsutskott skickade i januari 2019 *Energiplan för Lunds kommun, med åtgärder 2019-2026* på remiss till 31 instanser, däribland berörda nämnder, bolag och grannkommuner. Remissinstanserna ombads särskilt att lämna synpunkter på föreslagna åtgärder samt bedöma ekonomiska konsekvenser av de föreslagna åtgärderna.

Totalt har 17 svar med synpunkter kommit in, medan 4 svarar att de avstår från att lämna synpunkter. Dessutom har synpunkter lämnats vid ett remissmöte med 11 deltagare från kommunala förvaltningar och bolag, samt Lunds Naturskyddsförening.

Redovisning av inkomna remissvar

Remissinstanserna är i grunden positiva till den föreslagna energiplanen. Nämnder och bolag uttrycker att de gärna är delaktiga i planens genomförande. Flera förbättringsförslag som framförts i remissvaren har tagits tillvara och skrivits in i planen.

Mål

Tekniska nämnden anser att ett mål om långsiktigt hållbar och robust energiförsörjning bör läggas till. Länsstyrelsen påpekar bristen på mål för energianvändningen, och Svedala kommun efterlyser ett mål för färdmedelsfördelningen.

Grundprincipen är att mål för Energiplanen hämtas från LundaEko. LundaEko har dock fokus på ekologisk hållbarhet, vilket har gett upphov till en lucka i Energiplanen. Mål för trygg energiförsörjning är relevant i relation till lagen om kommunal energiplanering, och återfinns inte i något annat av kommunens styrdokument. Därför är kommunkontorets bedömning att ett nytt mål på detta område bör läggas till. Eventuella nya mål med miljöfokus bör däremot hanteras i samband med revideringen av LundaEko. Mål för färdmedelsfördelning finns redan i LundaMaTs.

Länsstyrelsen och Region Skåne efterlyser en redogörelse för hur Energiplanen förhåller sig till regionala, nationella och internationella klimatmål. En sådan redogörelse har lagts till i en bilaga, dit också de globala målen har flyttats.

Struktur

LKF föreslår att åtgärdsdelen av planen struktureras med ledning av Energitrappan, som utgör en grundprincip för Energiplanen.

2019-09-16

Diarienummer

KS 2017/0322

Kommunkontoret anser att detta är klokt och ökar planens tydlighet, även om det ibland är oklart till vilket steg i trappan en specifik åtgärd ska föras. Därför har åtgärderna inom varje delområde ordnats efter energitrappan i den mån det är möjligt. Delområdena har också bytt ordning, så att områden med många åtgärder i energitrappans steg ett kommer tidigt i planen.

Ansvar

Byggnadsnämnden med flera önskar ett förtydligande av vad ansvar för en åtgärd innebär, och därför har en text lagts till i planen som bland annat fastslår att huvudansvar innebär ansvar för samordning av åtgärdens genomförande. Även önskemålet att fler åtgärder behöver en huvudansvarig har tillgodosetts i viss utsträckning, men det har inte varit möjligt för alla åtgärder.

Vård-och omsorgsnämnden menar att det är otydligt när arbetet med en av åtgärderna kan anses vara klart. Kommunkontoret kommer i den årliga uppföljningen av arbetet med Energiplanen att ge stöd i detta och liknande fall. I det löpande arbetet innebär huvudansvar för en åtgärd också ett ansvar för att hjälpa till med likande bedömningar.

Renhållningsstyrelsen, LKF och Kultur- och fritidsnämnden vill medverka i ett antal namngivna åtgärder, vilket bedömts som relevant. Både VA SYD och Kraftringen ser att VA SYD har en roll i relation till två åtgärder i planen, vilket har inkluderats i texten.

Kraftringen föreslår också att SYSAV ska kunna ha ansvar för åtgärder i planen, men kommunkontorets bedömning är att med ökat ansvar för Renhållningsstyrelsen i planen följer en tillräcklig stärkning av kopplingen till SYSAV.

Byggnadsnämnden har avböjt ansvar för åtgärden om energieffektivisering i befintligt bestånd, och har därför strukits från den åtgärden.

Prioritering

Miljönämnden önskar en redogörelse för hur stor klimateffekt de olika åtgärderna ger, och att detta ska vara underlag för prioritering av åtgärderna. Kommunkontorets bedömning är att åtgärderna är svåra att klimatberäkna då de är av övergripande karaktär.

Kommunfullmäktiges direktiv inför revideringen av energiplanen är att den dels ska bidra till uppfyllelse av kommunens klimatmål, men också bidra till god resurshushållning och en trygg och säker energiförsörjning i linje med lagen om kommunal energiplanering. Kommunkontoret menar att det inte är lämpligt att prioritera åtgärderna utifrån bara en samhällsutmaning. Ett

2019-09-16

Diarienummer

KS 2017/0322

prioriteringsverktyg har dock varit att utesluta åtgärder som inte är förenliga med kommunens mål om att bli en fossilbränslefri organisation.

Uppföljning

Länsstyrelsen och Skurups kommun efterfrågar indikatorer för att följa upp Energiplanen.

I kommunens IT-ledningssystem finns över 40 energirelaterade indikatorer som följs upp årligen. Kommunkontorets bedömning är att Energiplanen skulle bli mer svårläst om dessa räknades upp i planen. Dessutom är det bra att kunna byta ut en indikator om tillgången till data förändras, och därför är det olämpligt att fullmäktige antar en lista med indikatorer.

Uppdatering

LKF anser att det behöver tydliggöras hur kommande revidering av LundaEko påverkar Energiplanen. Krafringen framhåller vikten av att Energiplanen följer samhällsutvecklingen och att uppdateringar kan behövas innan 2026.

Delmålen i LundaEko, som är styrande för Energiplanen, ligger nu som en bilaga till planen. Det innebär att bilagan kan uppdateras i samband med revidering av LundaEko utan att Energiplanen på nytt behöver tas upp för politiskt beslut.

Detta förutsätter att revideringen av LundaEko inte innebär en tydlig kursförändring. Därför krävs ett ställningstagande när revideringen av LundaEko är slutförd, som avgör om förändringarna är så stora att en uppdatering av Energiplanen som kräver politisk behandling behövs.

Primärenergi/Livscykelanalys(LCA)

LKF och Krafringen är mycket positiva till de grundprinciper som valts för energiplanen, bland annat primärenergiperspektivet. Byggnadsnämnden och Lomma kommun frågar sig däremot om detta är tillräckligt, eller om ett fullt LCA-perspektiv hade varit bättre. Kommunkontoret bedömer att arbetet som baserats på primärenergi hittills varit framgångsrikt ur miljöperspektiv och att den ansträngning som är förknippad med att helt byta till LCA inte ger tillräcklig nytta för att det ska vara motiverat. Däremot kan det i enskilda projekt och inom vissa områden vara relevant att arbeta med LCA.

Fysisk planering

Region Skåne, Länsstyrelsen och Svenska Kraftnät önskar förtydligande av Energiplanens relation till fysisk planering, och

2019-09-16

Diarienummer

KS 2017/0322

Region Skåne vill också se en kort sammanfattning av andra styrdokument som är relevanta i förhållande till Energiplanen. En förtydligande text har därför tagits fram i samarbete med Stadsbyggnadskontoret, och en kort beskrivning av LundaMaTs har lagts till.

Region Skåne och Länsstyrelsen önskar ökad tydlighet i hur planen förhåller sig till förväntad befolkningstillväxt. Kommunkontoret har därför lagt till en beskrivande text, men att göra scenarier har bedömts som ett alltför omfattande arbete.

Leveranssäkerhet drivmedel

Länsstyrelsen önskar en utveckling av texten om leveranssäkerhet av biogas och ett resonemang om framtida utbud och efterfrågan av biodrivmedel som HVO. Även Renhållningsstyrelsen lyfter frågan om tillgång på HVO, och texten har därför uppdaterats på området leveranssäkerhet av biodrivmedel.

Tillräcklig effektkapacitet

Lomma kommun anser att Energiplanen bör inriktas på att säkra tillräcklig effektkapacitet i hela Krafringens och E.Ons nät, och Svenska Kraftnät argumenterar för att arbetet för tillräcklig överföringskapacitet i transmissionsnätet ska sträcka sig utanför kommungränsen.

Kommunkontoret gör bedömningen att Lunds kommun har begränsad rådighet gällande överförings/effektkapacitet utanför kommunens gränser. Det framgår redan i Energiplanen att genomförande av åtgärder ska utformas på ett sätt som är miljöoptimalt utifrån hela energisystemet, inte begränsat till vad som ger störst nytta lokalt. Därför har ingen ändring gjorts.

Krafringen reagerar på formuleringen om att kommunen ska vara *vaksam* vid planering för ny elintensiv verksamhet. Då Krafringen tolkar begreppet som att kommunen ska säga nej till sådana nyetableringar har ordet bytts till *aktiv*, för att poängtera att kommunen ska vara uppmärksam och lösningsinriktad.

Minskat värmebehov

Länsstyrelsen frågar sig om en förväntad effekt av pågående klimatförändringar är ett minskat uppvärmningsbehov, på samma sätt som det framgår i Energiplanen att kylbehovet förväntas öka.

Kommunkontoret bedömer att en sådan minskning är att förvänta, men att den kommer att vara svår att urskilja på grund av samtidig befolkningstillväxt och ökad effektivisering. Det ökade kylbehovet kräver nya tankemönster eftersom det i stor utsträckning är andra

2019-09-16

Diarienummer

KS 2017/0322

verksamheter än tidigare som kommer att kräva kyla, eller åtgärder som minskar behovet av kyla, medan det minskade uppvärmningsbehovet är lätthanterat och inte kräver särskilda åtgärder. Befintliga klimatmodeller indikerar att riktigt kalla vinterdagar, som ger den största påfrestningen på energisystemet, kommer att inträffa även framöver.

Vätgas

Kraftringen saknar ett resonemang om vätgasens roll i energisystemet.

Den hållbarhetsanalys som gjorts parallellt med att Energiplanens åtgärder arbetats fram visar att vätgas som drivmedel har hög prestanda ur ekologiskt och socialt hållbarhetsperspektiv, men att det är mycket dyrt. Då det finns andra drivmedel som är billigare men i övrigt har god hållbarhetsprofil är slutsatsen att vätgas i nuläget bör testas i pilotprojekt, vilket framgår i åtgärden om innovation för elektrifiering.

Hållbara transporter

Miljönämnden, Länsstyrelsen, Region Skåne och Naturskyddsföreningen föreslår fler åtgärder inom området hållbara transporter. Några av dessa hanteras enligt kommunkontorets bedömning bättre inom arbetet med LundaMaTs, men bland annat har en åtgärd om godstransporter lagts till och några befintliga åtgärder har justerats utifrån förslagen.

Arbetsmaskiner

Tekniska nämnden menar att ett utökat samarbete kan stärka marknaden för fossilfria arbetsmaskiner. Kommunkontoret instämmer, och ett tillägg har gjorts i befintlig åtgärd om arbetsmaskiner.

Kyla i byggnader

Naturskyddsföreningen vill se fler insatser för minskat kylbehov i byggnader. Kommunkontoret bedömer att åtgärd 3.1 om minskat energibehov i byggnader i stor utsträckning kan leva upp till deras förväntningar. Denna bedömning bygger bland annat på Servicenämndens remissvar, där de skriver att förväntar sig att nämnda åtgärd ska leda till lösningar som inte bara bygger på traditionella kylanläggningar. Det stämmer också väl överens med prioritering enligt energitrappan.

Vindkraft

Miljönämnden och Region Skåne anser att planen bör stärkas på området vindkraft. Region Skånes förslag om en kartläggning av

2019-09-16

Diarienummer

KS 2017/0322

vindkraftens utbyggnadsmöjligheter har inkorporerats i planen med ett tänkt fokus på repowering, vilket innebär uppgradering av gamla vindkraftverk till högre effekt.

Ökad självförsörjning med cirkulära flöden

Kraftringen kommer med flera förbättringsförslag rörande åtgärder inom delområde fyra. Detta gäller bland annat restvärme, digitaliseringens roll och involvering av VA SYD, vilket har inarbetats i formuleringarna i Energiplanen. Även Länsstyrelsens förslag att ta fram en åtgärd för minskade nätförluster har inarbetats.

Svedala kommun föreslår en satsning på produktion av biokol kopplat till fjärrvärmen. Idag arbetar Lunds kommun med biokol i utvecklingsprojekt, men har ännu inte kopplat det till produktion av fjärrvärme. Kommunkontoret bedömer att det skulle kunna vara lämpligt att arbeta med området inom åtgärd 2.4, som handlar om samverkan och innovation, men att det inte bör nämnas explicit.

Ekonomiska konsekvenser

Endast ett fåtal kommentarer rörande ekonomiska konsekvenser har lämnats av remissinstanserna, och gemensamt för dem är att planens antagande inte får omedelbar budgetpåverkan. Till exempel skriver tekniska nämnden att inga budgetförändringar krävs nu, men att det kan bli en senare fråga. Kraftringen framhåller att genomförandet av åtgärder rörande vindkraft och energilagring måste utformas i relation till bolagets lönsamhetskrav.

Inga specifika investeringar pekas ut i planen, utan istället beskrivs områden där investeringar behöver göras, vilket innebär att styrelser och nämnder kommer att behöva göra en ekonomisk analys av respektive konkret projekt innan beslut om genomförande fattas. I vissa fall avgörs den ambitionsnivå bolagen kan hålla av vilka avkastningskrav kommunen ställer.

Den hållbarhetsanalys som löpande gjorts i samband med framtagande av energiplanen visar att åtgärder som är ekonomiskt gynnsamma i hög grad också är de som är högst prioriterade med hänsyn till miljömässig och social hållbarhet. Det främsta undantaget gäller vätgas som energibärare. Vätgas har låg miljöpåverkan och bedöms ge rimliga sociala konsekvenser, men är mycket dyrt. Därför pekar energiplanen mot att vätgas i nuläget endast bör testas i pilotprojekt.

2019-09-16

Diarienummer

KS 2017/0322

Kommunkontorets förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta föreslå kommunfullmäktige

- att anta Energiplan för Lunds kommun, med åtgärder 2019-2026
- att upphäva *Handlingsplan för ett hållbart energisystem*, och
Handlingsplan för fossilbränslefrihet

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Carin Hillåker
Biträdande kommundirektör

Beslut expedieras till:
Kommunstyrelsen, kommunkontoret
Samtliga remissinstanser